

СЯНКА

Сянка

© Превод Мария Пипева

© Редактор Албена Раленкова

© Илюстрации и дизайн на корицата Биляна Господинова

© Фотография Джейн Мали

© Издателство „Фюм“, 2012

ISBN 978-954-625-760-4

Originally published by HarperCollins Children's Book under the title:

SHADOW

Text copyright © Michael Morpurgo 2010

Image copyright © Jean Malley 2012

Майкъл Морпурго
СЯНКА

илюстрации Биляна Господинова

Издателство „Фюм“

На Джулиет, Хю, Гейбриъл, Рос и Томо

„Сянка“

Много хора помогнаха за раждането на тази книга. На първо място, Наташа Уолтър, Джулиет Стивънсън и всички, взели участие в написването и представянето на разтърсващата пиеса „Родина“, която за пръв път привлече вниманието ми към неволите на семействата, търсещи политическо убежище и затворени в центъра за нелегални бежанци „Ярлс Уг“. На второ място, гва забележителни и незабравими филма, които вдъхновиха афганистанската част от тази история: „Момчето, което си играе по Будите в Бамиян“, режисиран от Фил Грабски, и „На този свят“ на Майкъл Уинтърботъм. Благодаря също и на Клер Морпурго, Джейн Фийвър, Ан-Жанин Мъртаг, Ник Лейк, Ливия Фърт и на още мнозина за всичко, което направиха.

Майкъл Морпурго

август 2010 г.

Предговор

Тази история докосна живота на много хора и го промени завинаги. Разказана е от името на трима от тях – Мат, неговия дядо и Аман. Те са били там. Преживели са го. Затова е най-добре да го разкажат сами.

Когато завалят звезди

Мат

Всичко се случи заради гървото на баба. Колкото и да не ви се вярва, това е самата истина.

Откакто баба умря преди три години, дядо всяко лято идва у нас в Манчестър. Тази година обаче каза, че няма да дойде, защото се притеснявал за гървото на баба.

Това гърво го посадихме всички заедно в градината на дядо и баба в Кеймбридж. Беше черешово гърво, защото баба много обичаше белите цветчета през пролетта. Подавахме си една кана с вода и всеки поля по малко, за да тръгне добре гървчето.

– Вече е част от семейството – каза дядо – и така смятам да се грижа за него, както за член от семейството.

И точно затова дядо реши да не идва то-

ва лято. Когато мама му се обади преди няколко седмици, той каза, че няма да дойде заради сушата. Цял месец не било ваяло и се притеснявал, че дръвчето ще умре. А той за нищо на света нямало да го допусне. Щял да си остане вкъщи да полива черешата. Мама как ли не се мъчи да го убеди:

– Все ще се намери кой да я полива – увещаваше го тя, но нищо не помогна.

Тогава мама ми даде телефона и аз да опитам, току-виж съм се справел по-добре. Но както взех слушалката, дядо направо ме попита:

– Защо ти не дойдеш при мен, Мам? Вземи монополито, вземи и колелото. Какво ще кажеш, а?

Така се озовах при дядо. Още първата вечер седнахме в градината до дървото на баба да гледаме звездите. Преди това поляхме дървото, вечеряхме и нахранихме Кучо, който сега лежеше в краката ми.

Кучо е дядовият малък кафяво-бял шпаньол, който постоянно диша тежко с изплезен език. Текал му и доста лиги, но иначе е прекрасен. Аз съм го кръстил Кучо, когато съм бил малък. Тогава баба и дядо имали котарак на име Мачо и на мен ми харесвало как звучи Мачо и Кучо. Та така и не получи истинско име горкият Кучо.

Както и да е. С дядо бяхме изиграли една игра на монополи, бяхме си поприказвали и сега просто си седяхме и гледахме звездите.

Внезапно той започна да си тананика, а после запя.

– *Когато завалят звезди...* Не се сещам как беше по-нататък – каза той. – Баба ти много обичаше тази песен. Знам, че сега тя е някъде там горе, Мат, и ни гледа. В такива вечери звездите изглеждат толкова близко, струва ти се, че можеш да ги пипнеш, само да протегнеш ръка.

Гласът му беше пълен със сълзи. Не знаех какво да кажа и замълчах. След това се сетих нещо. Беше почти като ехо в главата ми.

– И Аман веднъж каза така – обадох се аз, – за звездите, де. Бяхме на екскурзия от училище в някаква ферма в Девън и една нощ се измъкнахме само двамата и отидохме на разходка, а над нас имаше толкова много звезди. Милиони! Легнахме в една нива и просто ги зяпахме. Видяхме и Орион, и Голямата мечка, и Млечния път, който е направо безкраен. Аман каза, че никога не се бил чувствал толкова свободен, колкото в този момент. После ми разказа, че когато бил малък и за пръв път дошли да живеят в Манчестър, си мислел, че в Англия изобщо няма

звезди. А това си е така, дядо, изобщо не се виждат толкова ясно в Манчестър – може би заради уличните лампи... А в Афганистан изпълвали цялото небе, каза той, и изглеждат толкова близко, като на таван, изрисуван със звезди.

– А кой е този Аман? – попита дядо.

Аз и преди му бях казвал за Аман – дори се бяха виждали няколко пъти – но напоследък дядо беше започнал да забравя разни неща.

– Не се ли сещаш, дядо, най-добрият ми приятел? – припомних му аз. – И двамата сме на четиринайсет. Даже сме родени в един и същи ден, на 22 април, аз – в Манчестър, а той – в Афганистан. Но сега ще го връщат обратно в Афганистан. Игвал е вкъщи, когато и ти си бил там, сигурен съм.

– Сега си спомням – каза дядо. – Един нисичък, с голяма усмивка. Как така го връщат обратно? Кой го връща?

И аз пак му разказах – сигурен бях, че съм му казвал всичко това и преди – как Аман пристигна в Англия като бежанец преди шест години и как не знаеше и гумичка английски, когато за пръв път дойде на училище.

– Страшно бързо се научи – похвалих го аз. – С Аман сме в един клас още от основното училище, а сега и в гимназията „Бел-

монт“. И да, наистина е гребен. Ама пък тича като фурия и е цар на футбола. Никак не обича да говори за Афганистан, все казва, че това било друг живот, за който не иска да си спомня, затова и не го разпитвам. Но когато баба умря, открих, че Аман е единственият, с когото мога да си приказвам. Може би защото знаех, че е единственият, който ще ме разбере.

– Хубаво е човек да си има такъв приятел – обади се дядо.

– Както и да е – прогължих аз, – вече повече от три седмици са в нещо като затвор заедно с майка му. Бях там, когато дойдоха да го отведат, все едно е престъпник. Щели да ги държат в този затвор, докато не ги пратят обратно в Афганистан. Писахме писма от училище – до премиера, до кралицата, до кого ли не, за да ги молим Аман да остане. А те дори не си направиха труда да ни отговорят. Аз и на Аман писах доста пъти. Той ми отговори само веднъж, точно след като го затвориха, и каза, че едно от най-гадните неща в онзи затвор е, че не можеш нощем да се измъкнеш и да гледаш звездите.

– Затвор? Какво искаш да кажеш, как така затвор? – попита дядо.

– Ярлс... нещо си – казах аз и се опитах да

си спомня адреса, на който му писах. – „Ярлс Уд“, точно така.

– Това е наблизно, струва ми се. Или поне не е далеч – каза замислено дядо. – Може да отидеш да го видиш.

– Не може. Не пускат деца – обясних аз. – Вече питахме. Мама се обади и ѝ казаха, че не може. Бил съм много малък. Освен това дори не знам дали още е там. Както ти казах, от госта време не ми е писал.

Известно време мълчахме и просто гледахме звездите. Точно тогава ми хрумна идеята. Понякога си мисля, че тя дойде тъкмо оттам – от звездите.